

ТАНИЛЦУУЛГА

Улсын нисэхийн тухай хууль нь 2003 онд анх батлагдаж улсын агаарын хөлгөөр нислэг үйлдэх, улсын нисэхийн аюулгүй ажиллагаа болон аюулгүй байдлыг хангахтай холбогдсон харилцааг зохицуулж байна. Тус хуульд нийгэм, эдийн засгийн өөрчлөлт, бусад хууль тогтоомжид нийцүүлэх шаардлагын үүднээс нийт 6 удаа холбогдох нэмэлт, өөрчлөлт оруулжээ.

Монгол Улсын Засгийн газрын 2024 оны 181 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Монгол Улсын хууль тогтоомжийг 2028 он хүртэл боловсронгуй болгох үндсэн чиглэл”-ийн 74-т “Улсын нисэхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай” хуулийн төслийг боловсруулж, 2025 онд хуулийн төслийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэх гэж заасныг хэрэгжүүлэх ажлын хүрээнд “Улсын нисэхийн тухай хууль /шинэчилсэн найруулга/-ийн төслийн боловсруулан, хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д заасны дагуу төрийн захиргааны төв байгууллагуудын саналыг тусган Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхээр ажиллаж байна.

Засгийн газрын шийдвэрийн хэрэгжилтийг хангах хүрээнд Батлан хамгаалахын сайдын 2025 оны А/12 дугаар тушаалаар Улсын нисэхийн тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах чиг үүрэг бүхий “Ажлын хэсэг”-ийг байгуулан, хуулийн төслийн хэрэгцээ, шаардлагыг урьдчилан тандан судлах, үнэлгээний тайланг хийхэд Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 25.1.2-т заасны дагуу тус хуулийн нийт заалтын 50-аас дээш хувьд нэмэлт, өөрчлөлт орох нөхцөл үүссэн тул “Ажлын хэсэг”-ээс хуулийн төслийг шинэчилсэн найруулгын хэлбэрээр боловсруулах нь зүйтэй гэж үзсэн болно.

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан “Алсын хараа–2050” урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичгийн тавдугаар зүйлийн зорилт 5.2-т төрийн захиргааны байгууллагуудын бүтэц, зохион байгуулалтыг оновчтой тодорхойлж, чиг үүрэг, эрх мэдлийн хуваарилалтыг нарийвчлах тухай, мөн 2015 оны 85 дугаар тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын батлан хамгаалах бодлогын үндэс”-т батлан хамгаалах бодлого, үйл ажиллагааны харилцааг зохицуулах эрх зүйн цогц байдлыг бүрдүүлэх талаар, 2010 оны 48 дугаар тогтоолоор баталсан “Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлал”-д үндэсний аюулгүй байдлыг хангах тусгайлсан чиг үүрэг бүхий байгууллагуудын уялдаа холбоог сайжруулж, ажил үүргийн давхцал, хийдлийг арилгах, харилцан зохицуулалт хийх механизмыг боловсронгуй болгох талаар тус тус заасан нь Улсын нисэхийн чиглэлээр шинэ зохицуулалт хийх шаардлагыг тодорхойлж байна.

Сүүлийн жилүүдэд Улсын нисэхийн тухай хуулийн үйлчлэлд хамаарах байгууллагуудын тоо нэмэгдэж, улсын агаарын хөлөг ашиглах, үйл ажиллагааны цар хүрээ улам өсөж байгаа бөгөөд цаашид ч энэ байдал өргөжих хандлагатай байгаатай холбогдуулан Монгол Улсын Засгийн газрын 2023 оны 486 дугаар тогтоолоор Улсын нисэхийн асуудал хариуцсан бүтцийн нэгжийг Батлан хамгаалах асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад шилжүүлэн байгуулж, улсын агаарын хөлгийг эзэмшигч байгууллагуудын үйл ажиллагааг нэгдсэн удирдамжаар хангах, хяналт тавих, агаарын хөлгийг бүртгэх, гэрчилгээжүүлэх, нисэхийн инженер-техникийн бүрэлдэхүүний мэргэжлийн эрхийг баталгаажуулах үйл ажиллагааны зарим эрх зүйн зохицуулалтыг өөрчлөх замаар боловсронгуй болгох шаардлага гарсан.

Үүнтэй холбогдуулан улсын нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэгч байгууллагуудын эрх зүйн орчныг сайжруулах, нисэхийн аюулгүй ажиллагаа болон аюулгүй байдлыг хангахтай холбогдсон Батлан хамгаалах асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага болон Цэргийн мэргэжлийн удирдлагын дээд байгууллагын эрх үүргийг өөрчлөн тодорхойлох болон Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт түүний удирдлагын тухай хууль, Иргэний нисэхийн тухай хуулиуд шинэчлэн батлагдсантай нийцүүлэн Улсын нисэхийн тухай хууль /шинэчлэн найруулга/-ийн төслийг боловсруулах хэрэгцээ, шаардлага бий болсон.

Хуулийн төсөлд улсын нисэхийн асуудлыг удирдан чиглүүлэх асуудлын хүрээнд Улсын Их Хурал, Засгийн газрын бүрэн эрх, Батлан хамгаалах асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага, цэргийн мэргэжлийн удирдлагын дээд байгууллага болон Улсын нисэхийн үйл ажиллагаа эрхлэгч болон Улсын агаарын хөлгийг эзэмшигч байгууллагуудын үүрэг, чиглэлийг хуулийн төсөлд нарийвчлан тусгах юм.

Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 20 дугаар зүйлд заасны дагуу төрийн захиргааны төв байгууллагуудаас хуулийн төсөлд санал авахад бүгд дэмжсэн бөгөөд хуулийн төсөлд ирүүлсэн саналыг хүлээн авч тусгаснаар хуулийн төсөл нь 9 бүлэг, 25 зүйл, 67 хэсэг, 89 заалттайгаар эцэслэн боловсруулагдсан болно.

Мөн Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн I 38 дугаар зүйлийн 38.1^[1], 38.6^[2] дахь хэсэг, 38.6.3^[3], 38.6.4^[4] дэх заалтад заасны дагуу хуулийн төсөл болон холбогдох материалд олон нийтийн оролцоог хангах зорилгоор Батлан хамгаалах яамны цахим хуудас /mod.gov.mn/-т байршуулж, төрийн бус байгууллагаас санал авсан болно.

Тус хуулийн төсөл батлагдсанаар улсын төсөвт нэмэлт санхүүжилт нэмэлт төсөв шаардахгүй бөгөөд эрх зүйн зохицуулалтын үр нөлөө мэдэгдэхүйц сайжирч, улсын агаарын хөлгийг эзэмшигч байгууллагын нислэгийн үйл ажиллагаа явуулах эрх зүйн орчин сайжирч, улсын нисэхийн үйл ажиллагаанд оролцогч иргэн, аж ахуйн нэгж, төрийн чиг үүргийг хэрэгжүүлэх байгууллагын хүлээх үүрэг, хариуцлага, хяналт, зохицуулалт тодорхой болж, түүнийг дагалдан хуулийг хэрэгжүүлэх бусад эрх зүйн баримт бичгүүд боловсронгуй болох, хуулийн давхардал, хийдэл, зөрчил арилах зэрэг чухал ач холбогдол бий болно.

Хуулийн төсөл батлагдсанаар улсын төсөвт нэмэлт ачаалал үүсэхгүй юм.

---o0o---

^[1] 38.1.Хуульд өөрөөр заагаагүй бол хууль санаачлагч хууль тогтоомжийн төслийг Улсын Их Хуралд өргөн мэдүүлэхээс өмнө олон нийтийн хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, холбогдох материалыг баримтжуулан хууль тогтоомжийн төслийн бүрдүүлбэрт хавсаргана.

^[2] 38.6.Олон нийтийн хэлэлцүүлгийг дараах хэлбэрээр явуулна:

^[3] 38.6.3.санал асуулга явуулах;

^[4] 38.6.4.олон нийтийн цахим сүлжээгээр хэлэлцүүлэг явуулах;